

Miksi kaiken täytyy aina muuttua?

Matt. 22:34-40

Saarna Ikaalisten kirkossa 20.10.2019

Olin joitakin vuosia sitten onnittelukäynnillä tuolla jossain kylillä. Eräs rouva täytti pyöreitä. Siinä käytiin läpi elämänvaiheita, lasten ja lastenlasten kuulumisia. Jossain kohtaa hän sitten purki hämmennystään maailman menosta. Hän totesi, että aiemmin kaikki oli niin selvää ja yksinkertaista. Siinä hän oli oikeassa – maailma on muuttunut paljon viimeisten vuosikymmenten aikana. Selkeyden tilalle on tullut monimutkaisuus. Nyt keskustellaan moniäänisesti tasa-arvoisesta avioliitosta, eutanasiasta, pakolaiskiintiöstä, abortista, siviilipalveluksesta, rasismista, ilmastonmuutoksesta, lihan syömisestä, geenien muuntelusta, tasa-arvosta ja vaikkapa halpatyövoimalla tuotetuista vaatteista. Aiemmin tällainen keskustelu oli vähäistä ja nyt sitä on joka puolella ja jatkuvasti. Mitä on oikein tapahtunut? No, tiedon määrä on ainakin lisääntynyt valtavasti ja sosiaalinen media mahdollistaa loputtoman keskustelun. Ehkäpä suurin muutos on kuitenkin siinä, että kun aiemmin koulussa ja seurakunnassa opetettiin miten asiat ovat ja mikä on oikein ja väärin, niin nykypäivänä jokaisen ihmisen tulee itse muodostaa käsitys siitä mikä on oikein ja väärin. Osaan pohdittavana olevista asioista löytyy selkeä kristillinen näkemys, mutta moni asia on monimutkaisempi eikä ole ollenkaan niin selkeää, mikä on oikein ja väärin.

Tilanne on hämmentävyydessään sama kuin, että useampi ihminen pelaisi Afrikan tähti –peliä yhdessä, mutta kaikki vähän eri säännöillä. Yksi vaihtoehto on heittäytyä mielensä pahoittajaksi, joka jurnuttaa maailman muutoksesta. Se käy kyllä pidemmän päälle raskaaksi. Me emme kuitenkaan saa takaisin mennyttä aikaa. Toinen vaihtoehto, että käänämme selkämme muutokselle ja hakeudumme saman mielisten seuraan. Se tuo kyllä turvallisuutta, mutta ei kai se ole jollain tapaa itsekäs ratkaisu.

Suuri kysymys on siinä, että miten kristillisiä arvoja pidetään esillä ja miten ne voisivat säilyttää asemansa. Kuten sanottu, kirkko on menettänyt auktoriteettiasemansa, joka sillä oli aiemmin. Kysymys on maallistumisesta, mutta yleisemminkin kehityksestä, jossa valtion, kuntien ja kirkon asema on muuttunut. Aiemmin opettajat, papit ja vanhemmat sanoivat miten asiat ovat, eikä siinä sitten ollut nokan koputtamista. Mitä siis voidaan tehdä tässä tilanteessa, kun vanhat toimintamallit eivät enää toimi? Mitä voidaan tehdä, jos nyt siis jätetään mielensä pahoittaminen ja selän kääntäminen pois laskuista.

Vuosia sitten pohdiskelin, että miten antaa lapsille hengellistä kasvatusta. Erilaisia vertailukohtia oli siinä itsellä näköpiirissä. Päädyin siihen, että pakko ei ole paras keino. Hetkellisesti saattaa vaikuttaa siltä, että lapsi omaksuu vanhempansa ajatukset vaikkapa pyhäpäivän viettämisestä, mutta entä sitten kun hän muuttaa pois kotoa... Pakkoa parempi vaihtoehto on antaa samaistumisen kohde eli kun lapsen ja aikuisen välinen suhde on jotakuinkin kunnossa, lapsi haluaa olla kuten vanhempansa. Esimerkin voimaa ei voi väheksyä, vaikka eivät asiat mene oikeassa elämässä ihan niin suoraviivaisesti. Menneinä aikoina esikuvina olivat siis papit ja opettajat. Nyt esikuvina ovat esimerkiksi näyttelijät ja pop-tähdet. Maailma on siinä kohtaa muuttunut paljon. Samaan aikaan täytyy kuitenkin ymmärtää, että vanhemmat ja isovanhemmat ovat esikuvia kuten aiemminkin. Lapset ja nuoret kuuntelevat ja seuraavat läheisiä aikuisia tarkasti.

Samanlainen ajatus voidaan siirtää seurakuntaan. Kristillisten arvojen vahvistaminen ei onnistu enää auktoriteetin voimalla, vaan on näytettävä esimerkkiä eikä pappi enää yksin siinä riitä. Kun ihmisille on tullut vapaus itse päättää mikä on oikein ja väärin, liittyy siihen myös epävarmuus ja ahdistus. Kun ei osaa itse päättää, haluaa saada päätökselleen tukea. Kaikkein helpoiten sitä löytyy nykypäivänä tietenkin netistä. Niinpä nuoret ja myös aikuiset hakevat ryhmiä, porukoita ja yhteisöjä, joihin voivat samaistua. Netissä olevista yhteisöistä osa saattaa olla melkein pä kuvitteellisia eli melkein pelkkää mielikuvaa. Eihän sellaisesta yhteisöstä voi saada mitään tukea hädän tullen. Sitten tulee se oleellinen kysymys. Voisiko seurakunta olla sellainen yhteisö, johon ihmiset haluaisivat samaistua. Sellainen yhteisö, johon myös nuoret haluaisivat samaistua. Yhdessä meidän pitäisi näyttää ulospäin, että arvoissa ei ole kysymys pelkästään puheista, vaan myös teoista. Nuoret eivät pysty samaistumaan instituutioon, sellaiseen kirkkoon, joka näyttäytyy heille esimerkiksi palveluina ja hallintona. Tämä maailma on sellainen, että instituutioita vastustetaan ja yhteisöihin samaistutaan. Kirkkoherra voi yksin ylläpitää instituutiota, mutta yhteisö on aivan toinen juttu.

Maailma on muuttunut myös vallan kiinnostavaksi, kun professorit saavat julkisuudessa huomiota kirjoittaessaan kirkosta ja uskonnosta. Teologian professorit eivät tuollaista julkisuutta saa, mutta suomen kielen professori Janne Saarikivi ja kasvatuksen professori Tapio Puolimatka ovat puhuneet kirkon ja uskon puolesta. Tänä vuonna eläköitynyt kosmologian professori Kari Enqvist on taas tunnettu ateisti ja kirkon kritisoija. Kuuntelin tuossa menneellä viikolla katkelmia vanhasta keskustelusta, jossa tämä Kari Enqvist totesi, että hänen ohjenuoransa on Raamatustakin tuttu: ”Kaikki minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille.” Ajatelkaa, jos Suomen tunnetuin ateisti pitää kultaista sääntöä omana ohjenuoranaan, miten me kirkkona ja seurakuntana erottaudumme ja tulemme näkyväksi. Miten me olemme valona ja suolana maailmassa?

Tämän päivän evankeliumissa Jeesus opettaa rakkauden kaksoiskäskyn: ”Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämeestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.” Eräskin rovasti kirjoitti, että tämän käskyn äärellä ollaan mahdottoman äärellä. Niinpä ja kuitenkin se on annettu meille. Rakkauden kaksoiskäsky opettaa meille Jumalasta ja lähimmäisestä, opettaa arvostamaan ja kunnioittamaan. Rakkauden kaksoiskäsky on meille peilinä eli se opettaa jotain meistä itsestämme. Sen, että oma rakkautemme ja voimamme ei voi mitenkään täyttää Jumalan mittaa, jäämme keskeneräisiksi ja syntisiksi. Samaan aikaan rakkauden kaksoiskäskyssä mainitaan kuin ohimennen itsensä rakastaminen. Parhaimmillaanhan se on itsensä hyväksymistä, pahimmillaan omahyväisyyttä. Rakkauden kaksoiskäskyn voi ymmärtää myös niin, että siinä puhutaan uskosta ja rakkaudesta, kun puhutaan Jumalasta ja lähimmäisestä. Meille on helpompaa ottaa vain toinen usko tai rakkaus, mutta ne kuuluvat yhteen, niitä ei pidä erottaa, sillä ne täydentävät ja tasapainottavat toisiaan.

Jos rakkauden kaksoiskäsky on meille lakia eli se laittaa meidät pienelle paikalle, niin missä on evankeliumi, missä armo ja vapaus? Jos uskosta ja rakkaudesta muotoillaan henkilökohtainen tavoite, on se meille tosiaan taakkana. Entä jos ajattelemmekin niin, että seurakunnassa usko ja rakkaus toteutuvat täydempänä kuin omassa elämässämme. Saamme tulla uskossa ja rakkaudessa heikkoina yhteen ja kokea, että yhdessä voimme olla valona ja suolana. Jumalan rakkaudenosoitus meille on siinä, että Jeesus itse on meidän keskellämme vahvistamassa meitä seurakuntana uskossa ja rakkaudessa ja iankaikkisen elämän toivossa.